

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. Kor-I-8, k. 687. Originál, rukopis. Záhloví: Bohemian Slavonic American Athletic and Literary Society Česko-slovenský americký vzdělávací a tělocvičný spolek, Slavia Hall, 129 Old Harbor Street, 1907 South Boston.

a – Rukou dopsáno: Česko-slovenský Americký vzdělávací spolek, 1907 South Boston.

P. Blaho T. G. Masarykovi
Budapešť, 24. února 1908

/71

Velevážený pane profesore!

Projednává se právě revize domácího řádu v naší snemovně,¹ prosím Vás rače mně laskavě obratem zaslati jeden exemplář *Vašeho* domácího čili jednacího řádu,² potřebuji řád ku srovnání. Vláda a zbankrotělí Kossuthovci³ promrskají revizi^a, to je příprava ku všeobecnému hlasovacímu právu.⁴ Mnoho závisí od toho jako zachováte si Vy vlastně české strany a Beck ku maďarským vojenským požadavkům.⁵ Popustíte-li bude s námi zase hůře.

Jako se máte Pane profesore jste zdrav? Sleduji pilne Vaši činnost.

Adresujte prosím na parlament.

S upřímným pozdravem a přátelskou úctou
dr. Pavel Blaho

Pešt 24/2

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. Kor-I-47, k. 694. Originál, rukopis. Záhloví: Magyar Országgyűlés képviselőháza (tj. Uherská poslanecká sněmovna).

a – Smysl této věty zřejmé ten, že Strana neodvislosti neprosadí revizi jednacího řádu – viz poznámka 4.

1 – Rozuměj: v uherské poslanecké sněmovně, tj. v dolní sněmovně uherského parlamentu.

2 – Rozuměj: jednacího řádu říšské rady.

3 – Míněna Strana neodvislosti či též Strana nezávislosti (Függetlenségi és negyvennyolcas párt, tj. Nezávislá strana osmačtyřicátníků), kterou vedl od roku 1895 Ferenc Kossuth, syn Lajose Kossutha. Strana odmítala dualismus a požadovala v duchu cílů revoluce z roku 1848 jeho přeměnu v pouhou personální unii a tím fakticky i úplnou nezávislost Uher. Od rakousko-uherského vyrovnání roku 1867 byla v opozici vůči vládnoucí Liberální straně (Szabadelvű párt). V letech 1905 a 1906 ve spojení s dalšími opozičními stranami opakovaně vyhrála volby, avšak nakonec přistoupila na kompromis a vstoupila do koaliční vlády, která přistoupila na zachování dualismu. Ve vztahu k národnostem byla Strana neodvislosti stejně nesnášenlivá a šovinistická jako liberálové. Část Strany neodvislosti účast ve vládě a souhlas s dualismem odmítla. Vzniklo tak postupně několik menších stran, které nakonec po různých peripetiích 14. 6. 1913 vytvořily Spojenou stranu nezávislosti a osmačtyřicátníků (Eggyesült függetlenségi és negyvennyolcas párt) stojící na pozici původního programu nezávislosti.

- 4 – V programu Strany neodvislosti bylo původně zavedení všeobecného volebního práva, avšak po vstupu do vlády strana od tohoto bodu programu odstoupila, neboť se podobně jako liberálové obávala vzrůstu zastoupení nemaďarských národů. Změna jednacího řádu sněmovny, omezující dobu vystupování poslanců a mající za cíl zlikvidovat obstrukci opozice, byla prosazena vládní liberální stranou v listopadu 1904, což tehdy způsobilo rozštěpení liberální strany, jejíž část se ustavila jako Ústavní strana (Alkotmánypárt) a přešla k opozici. V letech 1907–1908 se v poslanecké sněmovně jednalo o revizi této změny, ovšem s malým výsledkem. Blaho chce říci, že tak jako pro oportunistický postoj poslanců Strany neodvislosti (kossuthovců) nedošlo k revizi změny jednacího řádu, tak nedojde ani k zavedení slibovaného všeobecného volebního práva. V tomto směru se Blaho skutečně nemýlil. Místo všeobecného volebního práva navrhla vládní většina pouze jeho nepatrné rozšíření, které nakonec ve sněmovně neprošlo.
- 5 – Strana neodvislosti žádala vytvoření zvláštních uherských pluků s maďarskou velící řečí, což císař odmítl. Slovinci požadavek rovněž odmítali, neboť se oprávněně obávali, že takovéto pluky by se staly jen dalším nástrojem maďarizace.

T. G. Masaryk P. Blahovi
Praha, 26. února 1908

/72

Vážený kolego,

pošlou Vám to všechno¹ (také návrh na změny) z Vídně, dopsal jsem jim.

Srdečně Vás a všechny ostatní pozdravuje,

Váš

prof. Masaryk

DOPISNICE

SNA, P. Blaho, i. č. 454, k. 9. Originál, rukopis. Adresa: Abgeordnete Dr. Blaho Szokolca.*

1 – Jde o jednací řád říšské rady, o který Blaho žádal. Viz dokument 70.

* – Skalica. Na adrese bylo původně uvedeno Budapest, Parlament, toto je přeškrtnuto a rukou dopsáno Szokolca. Lístek byl zřejmě doslán Blahovi z uherského parlamentu do Skalice, kde bydlel a kde vykonával lékařskou praxi.